

Utopični socialsti

Utopični socializem

- skupna oznaka za idealistični nazor filozofov, družbenih kritikov in reformatorjev
- skupno predpostavljane imaginarne družbene stvarnosti kot idealne rešitve na družbene in ekonomske probleme
- omejuje zavzemanje za socialistične ideje o skupni lastnini
- pojem »utopičnega socializma« prvič omenjata Karl Marx in Friedrich Engels v »Komunističnem manifestu«
- izpostavljata razliko med svojo »znanstveno« obliko socializma in predhodnimi »utopičnimi« oblikami

- zamišljanje socialnih utopij nadaljuje še po Marxu
- odgovor na neuspeh marksističnih realsocialističnih družbenih in ekonomskih ureditev
- prvi v liniji utopičnih socialistov Thomas More (1478-1535)
- »Knjiga o najboljši ureditvi države in o novem otoku Utopija«
- Pojem Utopija sestavljen iz dveh grških črk; iz *u* (ne) in *topos* (kraj)
- *Utopos* (neobstoječi kraj)
- pomeni kritičen odnos do obstoječe stvarnosti

Predstvaniki

Začetki:

- Thomas More

17. stoletje:

- Francis Bacon (1561-1626), »Nova Atlantida«
- Tomasso Campanella (1568-16399, »Sončno mesto«
- Žan Melje (1664-1729)

18. stoletje:

- Gabriel Bonnot de Mably (1709-1785)
- Morrely, »Naravni zakonik«
- Grachus Babeauf (1760-1797)

19. stoletje:

- Étienne Cabet (1788-1856), »Potovanje v Ikarijo«
- Louis Blanc (1811-1882)
- Pierre Joseph Proudhon (1809-1865)
- Saint-Simon (1760-1825), »Novo krščanstvo«
- Charles Fourier (1772-1837)
- Robert Owen (1771-1858)
- Edward Bellamy (1850-1898), »Obračanje nazaj«

20. stoletje:

- Ernest Callenbach, »Ekotopija«

Robert Owen

- valižanski industrialec, socialni reformator, utemeljitelj britanskega socializma in filantrop
- verjel, da je človek produkt okolja in ne obratno
- pobudnik številnih predlogov za izboljšanje kvalitete življenja delavskega razreda

Predlogi:

1. skrajšanje delovnega dne iz 17 na 10 ur
2. prepoved dela za otroke pod 10 let
3. organizacija otroških vrtcev in laičnih šol
4. delavska naselja v urejenem okolju

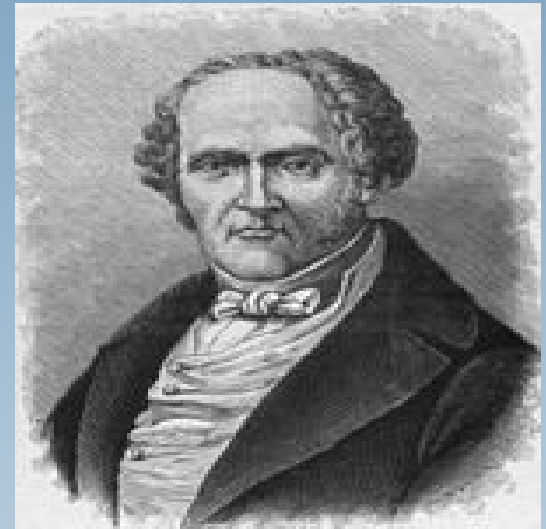
- razvijal praktične in uresničljive zahteve v pridobivanju političnih in socialnih pravic delavskega sloja
- spodbujal organiziranje delavcev v delavske zveze
- proti koncu življenja spremenil mnenje o religiji in religioznosti
- do smrti vztrajal kot glasnik delavskega gibanja in socialni reformator

Dela:

1. The book of the new moral world (1820)
2. The Life of Robert Owen (1858)

Charles Fourier

- francoski mislec, predstavnik utopičnega socializma
- sprva ga je zanimala arhitektura
- leta 1781 podeduje manjše bogastvo, kar mu omogoči potovanja po Evropi
- očetova zapuščina mu omogoči začetek pisateljevanja
- snov črpal iz številnih srečanj in iz časopisov
- zavzemal se je za ustanavljanje falang (avtarktičnih proizvodnih zadrug)
- prvi, ki je uporabil izraz feminizem
- zavzemal se je za odpravo trgovskih posrednikov
- njegova razmišljanja je sistematiziral njegov učenec Considérant

Saint-Simon

- francoski socialni filozof, pozitivist in socialist
- po družinski tradiciji se je usmeril v vojaško kariero
- leta 1804 doživi bankrot in do smrti živel v revščini, kot pisar v zastavljalnici
- na njega so vplivali francoski razsvetljenci
- svoje ideje razširjal predvsem z organiziranjem krožkov intelektualcev
- vidi glavnega sovražnika v fevdalni državi in aristokraciji
- verjel, da se družba deli na produktivni in neproduktivni del
- delavci, trgovci, obrtniki
- vojaki, uradništvo, plemstvo

- zagovornik emancipacije žensk in njihove enakopravnosti z moškimi
- bil kritik krščanske Cerkve
- zamislil si je humano religijo in prenovljeno novo krščanstvo
- s svojimi idejami imel neposreden vpliv na ekonomiste in podjetništvo
- že v mladosti je napravil načrt za izgradnjo Mehiškega prekopa, ki bi povezal Atlantik s Pacifikom
- neposredno vplival na Augusta Comta
- ne moremo ga imeti striktno za predstavnika utopičnega socializma, saj ni napisal nobene Utopije
- umrl osiromašen, dve leti po poskusu samomora

Vprašanja

- Kdo je bil začetnik utopičnega socializma?
 - Thomas More
- Kateri so bili trije najpomembnejši utopični socialisti?
 - Saint-Simon, Charles Fourier, Robert Owen
- Kaj je predlagal Robert Owen?
 - Skrajšanje delovnega dne iz 17 na 10 ur, prepoved dela za otroke pod 10 let, delavska naselja v urejenem okolju, organizacija otroških vrtcev in laičnih šol
- Kateri izraz je prvi omenil Charles Fourier?
 - feminizem
- Na katera dva dela se deli družba?
 - produktivni in neproduktivni del

Viri

- <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/e/e3/Hw-fourier.jpg/150px-Hw-fourier.jpg>
- http://sl.wikipedia.org/wiki/Utopi%C4%8Dni_socializem
- http://sl.wikipedia.org/wiki/Claude_Henri_de_Rouvroy,_Comte_de_Saint-Simon
- http://sl.wikipedia.org/wiki/Charles_Fourier
- http://sl.wikipedia.org/wiki/Robert_Owen
- Cvirn, Janez, Zgodovina 3, učbenik za 3. letnik gimnazije, DZS, Ljubljana 2007.
- Sruk, Vlado, Morala in etika, Cankarjeva založba, Ljubljana 1986.

Vsi viri uporabljeni dne 6. 1. 2013